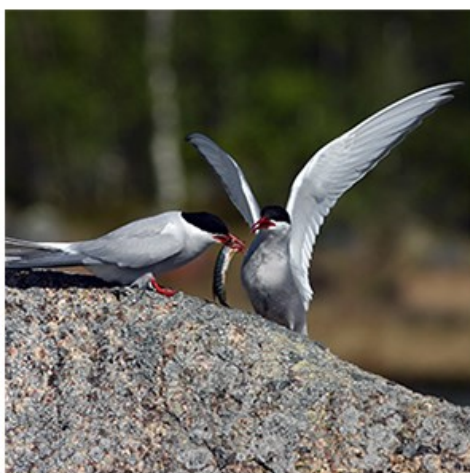
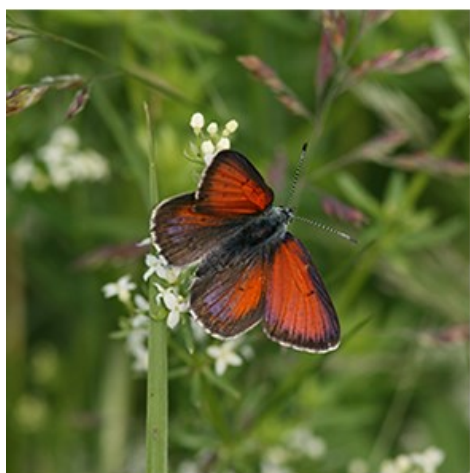

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610122 Hovfjället

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland

651 86 Karlstad

010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610122 Hovfjället

Kommun: Torsby

Områdets totala areal: 395,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-12-22

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Kommunalt, privat och statligt

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-12-01, regeringsbeslut M96/4019/4, pSCI: 1997-01-01, SCI:
2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*

A127 - Trana, *Grus grus*

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

A223 - Pärluggla, *Aegolius funereus*

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

A241 - Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Områdets naturskogar, myrar och tjärnar. De ska präglas av naturlig dynamik och frånvaro av annan mänsklig påverkan än jakt eller friluftsliv. Den naturliga hydrologin ska bevaras. Vid målkonflikter ska naturvärden knutna till naturtypen taiga prioriteras i första hand och naturvärden knutna till naturtyperna myrsjöar, öppna mossar och kärr och skogsbevuxen myr prioriteras i andra hand.

Motivering: Hovfjällets Natura 2000-område har en värdefull naturmiljö med naturskogar, bitvis med urskogskaraktär, inslag av myrar och en fjällliknande natur. Områdets främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med mycket låg grad av mänsklig påverkan.

Prioriterade åtgärder: Området är skyddat som naturreservat. Den huvudsakliga skötselriktningen för områdets prioriterade naturtyper är fri utveckling.

Beskrivning av området

Hovfjällets Natura 2000-område karaktäriseras av fjälllik natur. På de högst belägna delarna växer glesa hållmarkstallskogar med inslag av myrpartier av varierande storlek och trädskikt av varierande slutenhet. På lägre höjd blir skogsbestånden tätare och inslaget av gran ökar. I fuktiga svackor finns mindre partier med ren granskog. Områdets skogsbestånd är till stor del av naturskogskaraktär med skiktade bestånd med inslag av gamla träd och lövträd. Visst skogsbruk har dock bedrivits inom delar av området. Skog med urskogskaraktär och vildmarkskänsla är särskilt utpräglad vid Vargmossen, vid skogen öster om Ensammentjärnen, Råkullbergets skogar samt delar av den stora ravinen vid Giljan. Skogsbestånden hyser flera hotade lavar, exempelvis violettgrå tagellav och lunglav. Hovfjällets naturskogar i kombination med myrar och tillgång på öppet vatten gynnar ett rikt fågelliv. Ett 50-tal fågelarter häckar regelbundet i området.

Hovfjället är attraktivt både ur natur- och friluftslivssynpunkt. År 1969 bildades Hovfjällets naturreservat i syfte att bevara områdets särpräglade naturmiljö samt att utveckla möjligheterna till friluftsliv. Idag finns här vandringsleder, skidspår och slalombackar. Natura 2000-området är beläget i naturreservatets centrala del, i den zon som, enligt reservatsföreskrifterna, undantagits från skogsbruk.

Vad kan påverka negativt

Sammanfattande hotbild:

- Ett gemensamt hot mot ingående naturtyper är skogsbruk och markavvattnande åtgärder. Markavvattning kräver tillstånd från Länsstyrelsen, medan skogsbruk är förbjudet i delar av området samt förordnat med tillståndsplikt i övriga delar (regleras i Hovfjällets reservatsföreskrifter). Områdets skogs- och myrmark skulle kunna skadas av verksamheter som sker utanför Natura 2000-områdets gränser.
- Exploatering i form av leder eller andra anläggningar kan skada känsliga myr- och skogsobjekt, antingen som en direkt effekt eller indirekt genom anläggningsarbetet. Upprättandet av leder över myrmark, blöt skogsmark samt hållmarker bör därmed ske med stor försiktighet. Viktigt är att poängtera hållmarkernas känsliga lavsamhällen.
- Ovarsam skoterkörning kan utgöra hot mot ingående naturtyper framför allt myrmark och våta skogsbestånd.

- Kalkning av myrar kan orsaka negativ förändring av vegetationen.
- Ett alltför hårt tryck av besökare i närheten av störningskänsliga fågelarters häckningsplatser kan komma att innebära misslyckade häckningar.
- Brist på boplatser och föda (gnagare) för ugglorna.
- Brist på bränder är vanligtvis ett hot mot naturtypen taiga. Brist på bränder missgynnar uppkomst av lövträd och på så sätt tillgång på föda, både i form av knoppar och i form av frön, insektstillgång samt brist på boplatser för flera av de ingående fågelarterna.
- Sur nederbörd och kvävenedfall kan på sikt utgöra ett indirekt hot mot områdets naturtyper, främst de känsliga kryptogamerna.

Se även beskrivning av negativ påverkan för respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetilstånd i Natura 2000-området

Gällande regelverk 2017:

- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Anmälningsplikt eller tillståndsplikt för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- För markavvattning råder tillståndsplikt enligt 11 kap. miljöbalken.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) innebär krav på tillstånd för utsättning av fisk och vattenlevande kräft- och blötdjur.
- Tillstånd till torvtäkt krävs enligt 9 kap. miljöbalken.
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken.
- Tjäder, järpe och orre får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905), övrig tid är de fredade. Övriga ingående fågelarter är fredade året runt (3 § Jaktlagen 1987:259). Fredningen gäller samtliga fågelarters ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Beslutade föreskrifter och skötselplan för Naturreservatet Hovfjället. Hela Natura 2000-området omfattas av skydd som naturreservat.
- Riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, hela Natura 2000-området.

Se även beskrivning av gällande regelverk under rubriken "Bevarandeåtgärder" för utpekade arter.

Skydd:

Hovfjället (1400 hektar) är sedan 1969 skyddat som naturreservat p.g.a attraktiv berg- och skogsnatur som är värdefull ur naturskyddsynpunkt och att området har stor regional betydelse för rörligt friluftsliv. Tilläggs- och ändringsbeslut för reservatet har därefter tagits 1978, 1983, 1990 och 2009. Inom zon 2 (=Natura 2000-området, 396 hektar) gäller förbud alternativt förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd bedriva skogsbruk. Målet enligt skötselplanen är att skogsvegetationen inom zon 2 skall lämnas orörd och fritt utvecklas som naturskog. Utanför zon

2 bedrivs skogsbruk enligt riktlinjer i skötselplanen. Vidare är det inom zon 2 förbjudet att uppföra helt ny byggnad (annat än tillfällig för skogsbrukets behov), anlägga bilväg för allmänt bruk och dra fram luftledning. De fullständiga reservatsföreskrifterna framgår i områdets reservatsbeslut.

Nuvarande reservatsföreskrifter medger att tillstånd kan sökas för att avverka skog eller i övrigt bedriva skogsbruk inom delar av Natura 2000-området. För flera delområden har inköp, intrångsersättningar eller andra överenskommelser medfört att skogsbruk förhindras. Det är önskvärt att liknande överenskommelser träffas för ytterligare skogsområden som inte är helt skyddade från skogsbruksåtgärder. Mest prioriterat i det avseendet är skogsområden som är av Natura 2000-naturtyp (taiga, skogsbevuxen myr). Genom skyddet minskar hotbilden även mot övriga naturtyper (öppna mossar och kärr, myrsjöar) och utpekade fågelarter i området.

Övriga bevarandeåtgärder:

- Den huvudsakliga skötselriktningen för områdets utpekade naturtyper är fri utveckling.
- Friluftslivets påverkan på områdets utpekade naturtyper och arter samt dess miljöer bör beaktas i ärenden som rör utbyggnad eller annan prövning av det rörliga friluftslivet, exempelvis spår- och leddragning.
- Riktade inventeringsinsatser behöver göras för flera av fågelarterna för att kunna bedöma deras förekomst i området. Området bedöms som lämpligt för utpekade arter men de få rapporterade fynden antas bero på underrapportering.
- För att tillfredsställa de olika fågelarternas krav på tillräckligt stora arealer lämplig livsmiljö krävs en god tillämpning av naturvårdshänsyn vid skogsbruksåtgärder inom de skogsbestånd som finns i det omgivande landskapet närmast Hovfjällets Natura 2000-område. Exempel på hänsyn som kan vara aktuellt i detta fall är att eftersträva en begränsning av hyggens storlek, bevara lövträdsinslag i barrskogen under hela beståndets växttid samt lämna kvar grova lövträd, träd av hög ålder, döende och döda träd, hålträd och boträd. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot tjäderspelplatser inom hela naturreservatet och dess närområde. Vid samråds- och tillståndsärenden är det viktigt att beakta hela myrkomplexet, d.v.s. även myrmark som ligger utanför Natura 2000-gränsen, samt myrnarnas tillrinningsområde.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

Areal: 0,85 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,67 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Myrsjöar är naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Naturtypen omfattar förutom sjön även stranden upp till medelhögvattenlinjen. Myrsjöar är normalt relativt små, ofta mindre än 10 ha och sällan över 50 ha. De förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika jordar samt i skogslandskapet.

Inom Natura 2000-området Hovfjället förekommer naturtypen på tre ställen, i eller i anslutning till myrmarker i området.

För att den ingående naturtypen myrsjöar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Opåverkad hydrologi (ej reglerad, rensad eller dikad sedan lång tid).
- Tillräckligt god vattenkvalitet och att den antropogena belastningen av näringsämnen, miljögifter och grumlande ämnen begränsas.
- Intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Frånvaro av främmande arter eller fiskstammar.
- De typiska arterna ska inte minska påtagligt i området.

Bevarandemål

Arealen myrsjöar (3160) ska vara minst 0,67 ha. Myrsjön och dess närmaste omgivning ska vara opåverkad från mänskliga ingrepp som dikning eller andra ingrepp som påverkar sjöns hydrologi eller hydrokemi. Strandvegetationen ska bestå av naturlig myrvegetation och orörd strandskog. Halten av näringsämnen i sjön ska vara naturligt låg och sjön ska vara naturligt lågproduktiv. Vattnet är påverkat av humussyror, naturligt surt och vanligtvis brunfärgat. Förekomst av typiska arter och karaktärsarter ska vara allmän. Främmande arter ska vare sig förekomma i strandzonen eller i vattnet.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Dikning av omgivande våtmark och gungfly.
- Skogsbruk i närområdet; avverkning av strandskog förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i strandzonen. Vidare kan skogsbruk medföra ökad näringstillförsel och leda till igenväxning av kringliggande öppen myr.
- Reglering påverkar vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen.
- Regleringskonstruktioner utgör ofta vandringshinder.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområdet är inte förenligt med att upprätthålla naturliga strandmiljöer.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för

strandmiljöernas naturligt förekommande arter.

- Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms.
- Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.

Även onaturligt lågt pH på grund av antropogen försurning kan utgöra ett hot, även om myrsjöarnas karaktär ofta består.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Samtliga tre myrsjöar har vid kompletterande bedömningar efter basinventeringen bedömts utgöra fullgod Natura-naturtyp.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 39,43 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 39,01 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen öppna mossar och kärr är mycket varierad och omfattar ombrotrofa och minerotrofa, fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrar med en krontäckning mindre än 30 %. De myrtyper eller myrelement som inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolvet med vanligen mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår också. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tubbildningar.

Naturtypen indelas i två undergrupper: 1) svagt välvda mossar, 2) kärr och gungflyn. Myrens hydrologi och hydrokemi ska inte vara starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan slätter bedrivnas. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning kan finnas i begränsade delar av myren.

Inom Natura 2000-området Hovfjället har naturtypen ett stort antal förekomster av huvudsakligen små myrmarker i skogslandskapet. Hovfjällets myrar är fattiga och har ett bottenskikt av vitmossor, exempelvis förekommer den typiska arten sotvitmossa. Fältskiktet består bland annat av tuvull, hjortron, klotstarr, taggstarr (typisk art), sumpstarr, tranbär, kallgräs (typisk art) och sileshår (typisk art). Dvärgbjörk och bindvide är vanligt förekommande buskar. Myrarnas trädskikt varierar i slutenhet och består främst av senvuxna tallar. Flera träd har en ålder mellan 200-250 år.

För att den ingående naturtypen öppna mossar och kärr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi.
- Förekomst av olika strukturer/formelement (exempelvis tuvor, höljor, kärrfönster, slukhål, dråg, gungflyn) och vegetationstyper som naturligt finns i naturtypen.
- Endast torvoxidation orsakad av naturliga förändringar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Ett gynnsamt bevarandetilstånd förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Bevarandemål

Naturtypen öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 39,01 ha. Myrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska förekomma (exempelvis tuvor, höljor, kärrfönster, slukhål, dråg, gungflyn). Mossarna och kärren ska vara öppna (eller mycket glest trädbevuxna) utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd eller annan vegetation med krontäckning på 0-30%. Beträffande hydrokemin ska mossarna och kärren vara näringsfattiga och utan betydande antropogen påverkan. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter av mossor och kärleväxter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Exempel på typiska arter som kan förekomma är sotvitmossa, taggstarr, kallgräs och sileshår.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen till myren.
- Våtdeposition av kväveföreningar med effekten att vitmossor minskar och ersätts av gräs, buskar och träd varvid vegetationens sammansättning förändras.
- Exploatering i form av nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.
- Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin.
- Brytning av torv.
- Spridning av kalk, aska eller gödande ämnen kan ge vegetationsförändringar i myren. Även spridning i intilliggande områden av sådana ämnen kan genom luftburen deposition eller tillrinning medföra negativa konsekvenser för naturtypen.
- Dikning och andra typer av markavvattnande åtgärder samt dämning påverkar hydrologin och hydrokemin med effekter såsom uttorkning och därmed ökad torvoxidation samt konsekvenser på igenväxningshastighet, erosion, vegetationssammansättning och torvbildning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Vid basinventering inklusive kompletterande bedömningar har nästan samtliga ytor av naturtypen bedömts utgöra fullgod Natura-naturtyp. Undantaget är två med varandra sammanhängande ytor i Femtjärnsmyren som bedömts som icke fullgoda beroende på påverkan av spårcentral (skidor). Sammantaget bedöms bevarandetillståndet som gynnsamt, trots att brister förekommer inom mindre delar av naturtypen.

9010 - Taiga

Areal: 230,66 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 230,41 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller ha naturskogsliknande egenskaper och strukturer. Skogen ska vara i ett sent eller relativt sent successionsstadium med förekomst av gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Inom Hovfjället förekommer naturtypen inom stora delar av Natura 2000-området, bland annat ett stort sammanhängande område centralt i området där det också finns flera breda skidleder. Utöver angiven areal av taiga (230,41 ha), finns ca 73 ha utvecklingsmark med mål att på sikt utvecklas till taiga.

Naturtypen varierar över Hovfjället. På fjällets topp är hållmarkstallskogen dominerande. Trädskiktet förefaller där till större del vara orört och torrakor är vanliga. Fältskiktet består främst av ljung, kråkbär, lingon och odon. På fuktigare partier påträffas även tuvsäv och klotstarr. På de öppna hållarna finns främst lavsamhällen med arter som vinterlav, svart sköldlav, korallblåslav, renlav och islandslav. Söder om toppen ligger Råkullsberget. Här påminner vegetationen till stor del den vid toppen. Hållmarkerna är dock mindre framträdande och skogen hyser inslag av gran och björk. Fältskiktet är något rikare med inslag av blåbärsris och kvastmossa. På bergets sluttning finns partier med fuktig granskog. I den fuktiga granskogen finns inslag av asp och sälg. Epifytfloran är riklig med massförekomst av lunglav. Andra kryptogamer som påträffas är skrovellav, luddlav, stuplav, violettgrå tagellav, garnlav och norrlandslav. Skogen vid Vargmossen hyser naturskogsbestånd av knotiga tallar och smala granar av fjällskogstyp, så kallade flaggstångsgranar. Här har träden en ålder mellan 200-250 år. I Giljans dalgång finns även naturskogsartad skog. Skogen i dalgången domineras av gammal gran. Utmed bäcken blir skogen sumpskogsartad och i östra delen av dalgången blir tallen mer påtaglig. Kryptogamfloran är riklig med förekomst av brokig tagellav, violettgrå tagellav, stuplav, bårdlav, grynig filtlav, norsk näverlav med flera. Av naturtypen typiska arter har flera av dem dokumenterats, bland annat garnlav, violettgrå tagellav, skuggblåslav, luddlav, stuplav, bårdlav, lunglav, tretåig hackspett, tjäder, pärluggla och spillkråka.

För att den ingående naturtypen taiga ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Upprätthållande och återintroduktion av extensiv hävd i vissa fall.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för

många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Ett gynnsamt bevarandetillstånd förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 230,41 ha. Småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Naturlig hydrologi som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur. Skogens dynamik och struktur ska även påverkas av naturliga störningar så som stormfällningar, brand, översvämningar och insektsangrepp. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. Förekomsten av strukturer/substrat i form av gamla träd ska minst vara tämligen allmän och förekomsten av död ved i olika former ska minst vara måttlig. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Typiska arter som gynnas av skoglig kontinuitet ska förekomma.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Exploatering av området i olika former.
- Avverkning, röjning och gallring reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område med denna naturtyp.
- Produktionshöjande åtgärder inom skogsbruket, t.ex. gödsling, markberedning, dikning, plantering och användande av främmande trädslag.
- Markskador kan, förutom den mekaniska skadan, påverka hydrologin och förändra naturmiljön. Detta gäller i första hand större markskador.
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Brist på dynamiska krafter såsom brand, ras, översvämning, vind, insekts- och svampangrepp.
- Systempåverkande arter, exempelvis klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen negativt och invasiva främmande arter som kan skada den naturliga floran och faunan.
- Nedfall av kemiska ämnen, t.ex. kväve-, svavel- och metallföreningar. Som exempel har vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som icke gynnsamt, beroende på att merparten av taigan ännu inte har tillräckliga naturskogskvaliteter. Samtliga delytor av naturtypen har vid basinventering inklusive kompletterande bedömningar bedömts utgöra icke fullgod Natura-naturtyp. Skogens beståndsålder är generellt under 200 år (med undantag för enstaka delytor där äldre skog förekommer). Gamla träd saknas i vissa delytor men har enstaka eller tämligen allmänna förekomster i andra delytor. Död ved har liten till måttlig förekomst. Påverkan från sentida eller äldre skogsbruk har konstaterats i de flesta delytorna. Delar av naturtypen är lokalt påverkad av friluftslivet bland annat i form av vandringsleder och dragning av skidspår.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 3,99 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar myrar (> 30 cm djupt torvtäcke) som är skogsbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Myrarna är fuktiga till blöta med högt liggande grundvattenyta och näringsfattiga till intermediära näringsförhållanden. Krontäckningen ska vara minst 30 %. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogsbevuxna kärren får ha en krontäckning på högst 70 %. Vid tätare krontäckning räknas de till sumpskog eller taiga. Vegetationen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Den ska vara av eller i en relativt nära framtid kunna utveckla naturskogskaraktär. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från t.ex. markavvattning, torvtäkt eller dylikt.

Inom Natura 2000-området Hovfjället förekommer naturtypen glest spridd inom området. Hovfjällets myrar är av fattig typ och har ett bottenskikt av vitmossor. Fältskiktet består bland annat av tuvull, hjortron, klotstarr (typisk art), taggstarr, sumpstarr, tranbär, kallgräs och sileshår. Dvärgbjörk och bindvide är vanligt förekommande buskar. Myrarnas trädskikt varierar i slutenhet och består främst av senvuxna tallar. Flera träd har en ålder mellan 200-250 år.

För att den ingående naturtypen skogsbevuxen myr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi och hydrokemi.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Om de typiska arterna inte minskar påtagligt indikerar de att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner och därmed ett gynnsamt bevarandetilstånd för naturtypen.

Bevarandemål

Arealen skogsbevuxen myr (91D0) ska vara minst 3,99 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Småskaliga naturliga processer, t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Olika barr- och lövträdsarter ska förekomma i trädskiktet vilket ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Förekomsten av strukturer/substrat i form av gamla träd ska minst vara tämligen allmän och förekomsten av död ved i olika former ska minst vara måttlig. Främmande trädarter ska inte finnas i området. Det ska finnas typiska arter som gynnas av lång myr- och skoglig kontinuitet.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Brist på dynamiska krafter såsom brand, väderfenomen, översvämning och utbrott av skadeorganismer.

- Avverkning, röjning och gallring reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område med denna naturtyp.
- Produktionshöjande åtgärder inom skogsbruket, t.ex. gödsling, markberedning, dikning, plantering och användande av främmande trädslag.
- Nedfall av kemiska ämnen, t.ex. kväve-, svavel- och metallföreningar. Som exempel har vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.
- Exploatering i eller i anslutning till området. Förutom den direkta skadan kan hydrologin påverkas negativt.
- Brytning av torv.
- Tillförsel av kalk eller aska kan ge skador på vegetationen (främst mossor och lavar).
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Markskador och dikning som förutom att det ger mekaniska skador även kan påverka hydrologin och naturmiljön.
- Systempåverkande arter, exempelvis klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen negativt och invasiva främmande arter som kan skada den naturliga floran och faunan.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Ej gynnsamt bevarandetillstånd. Vid basinventering inklusive kompletterande bedömningar har samtliga delytor av naturtypen bedömts utgöra icke fullgod Natura-naturtyp. Grunden till bedömningen är oklar, men troligtvis är delar av naturtypen påverkad av tidigare skogsbruk i området. Inom delar av naturtypen förekommer även lokal påverkan från friluftslivet i form av dragning av skidspår. Kompletterande inventeringar krävs för att kunna göra en säkrare bedömning.

A104 - Järpe, *Bonasa bonasia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Järpen häckar i samtliga län i Sverige utom på Gotland samt på Öland i Kalmar län. Järpen vill ha tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10 % för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhången samt björknopp. I omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av täta granbestånd. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir (25-50 ha). När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Ungfågelspridningen kan röra sig om i storleksordningen någon eller några km. Stannfågel. Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 90 000-156 000 par och har under perioden 2001-2012 inte visat någon ökande eller minskande trend. Resultat baserat på standarddrutter i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

I anslutning till Natura 2000-området Hovfjället, inom Naturreservatet Hovfjället, observerades fyra individer varav en adult och tre ungar i juni 2009. År 2011 rapporterades en födosökande individ i februari. Sedan dess har inga observationer rapporterats.

För att den ingående arten järpe ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång till områden med förekomst av skydd i form av framför allt täta skogsbestånd med självföryngring av gran med inslag av lövträd.

Bevarandemål

Järpe ska förekomma inom området. Det ska finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av tät granskog med lövinslag på fuktig mark med god tillgång på insekter.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Ett intensivt och storskaligt skogsbruk och som även påverkar hydrologin.
- Gallring och röjning i barrskog i anslutning till surdråg, alkärr och andra lövträdsrika partier.
- Stark fragmentering av skogslandskapet med isolerade lämpliga bestånd mindre än 25 ha.
- Markavvattning som minskar förekomsten av våta och fuktiga områden och därmed insektstillgången, vilken är viktig för skogshönsens kycklingar.
- Jakt.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Järpen får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av järpe som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

- Järpen är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Enligt tillgängliga uppgifter i Artportalen har arten rapporterats i anslutning till Natura 2000-området 2009 och 2011. Lämplig livsmiljö finns i området vilket bland annat påvisas av häckning. Bevarandetillståndet bedöms som gynnsamt.

A108 - Tjäder, Tetrao urogallus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tjädern häckar i större delen av Sverige utom på Gotland och på Öland. Den kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd, den rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 25 kvadratkilometer. I dessa områden måste ett flertal villkor vara uppfyllda. Vintertid kräver arten förekomst av äldre successionsfaser av talldominerade skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärsris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnär sig på späda skott av tuvull. Tillgången på proteinrika blad, blommor och frön bestämmer till stor del hönans möjlighet att producera ägg. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter. Sammanfattningsvis kan sägas att tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation ifråga om successionsstadier och våtmarker (sumpskog och myr). Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Stannfågel. Populationsstorleken av tjäder i Sverige 2008-2012 uppskattades till 240 000-458 000 par. Arten har på längre sikt minskat i Götaland och södra Svealand, men stammen bedöms ha varit stabil totalt i Sverige de senaste 15 åren (tre generationer). Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar inte heller på någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

I juni 2015 observerades en uppflygande tjäderhona från basen av en mindre gran, inom ett begränsat landskapsavsnitt där Natura 2000-området ingår. I övrigt finns inga rapporter från de senaste 25 åren i trakten där Natura 2000-området ingår.

För att den ingående arten tjäder ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Större sammanhängande skogsområden som innehåller en variation med avseende på successionsstadier och våta/fuktiga områden (sumpskog, kärr, myr, bäckdrag).

Bevarandemål

Tjäder ska finnas i området till och från under året. Här ska finnas skyddade spelplatser i äldre naturskogsartade skogsbestånd samt tillgång till våtmarker. Dessa miljöer ska ha god tillgång på föda (bl.a. insekter, tallbarr och tuvull) samt erbjuda arten goda möjligheter till reproduktion.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Storskaligt skogsbruk, t.ex. fragmentering främst på landskapsnivå och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna.
- Störning vid spelplatser.
- Markavvattning som minskar förekomsten av våta och fuktiga områden och därmed insektstillgången, vilken är viktig för skogshönsens kycklingar.
- Jakt.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Tjädern får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna,

särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av tjäder som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

- Tjädern är upptagen i Bilaga II i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

En tjäderhona, möjligen ruvande, observerades i juni 2015 inom ett större landskapsavsnitt där Natura 2000-området ingår. I övrigt saknas rapporter för de senaste 25 åren. Tillgängliga uppgifter bedöms som otillräckliga för att avgöra bevarandetillståndet för arten, varför detta bedöms som oklart. Det finns således behov av inventering av arten inom och i anslutning till området.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Några noteringar av trana i Natura 2000-området Hovfjället de senaste 25 åren finns inte i de databaser som idag finns för rapportering. Några observationer från områdets närmaste omgivning föreligger inte heller.

Tranan häckar på sankt sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, på vattensjuka hyggen omgärdade av sumpskog, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. Övervintrar i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Populationsstorleken av trana i Sverige 2008-2012 uppskattades till 21 000-39 000 par. Det har skett en mycket kraftig ökning av populationen de senaste 30 åren (150-250 %). Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar också på en ökande trend med avseende på populationens storlek i länet.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår beroende på D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Några noteringar av sparvuggla i Natura 2000-området Hovfjället de senaste 25 åren finns inte i de databaser som idag finns för rapportering. Några observationer från områdets närmaste omgivning föreligger inte heller.

Sparvugglan häckar i samtliga svenska landskap utom på Öland och Gotland. Arten är som vanligast i södra och mellersta Sveriges skogsbygder. Tätheterna avtar norrut och arten är sparsamt till sällsynt förekommande i det inre av Norrland. Artens beståndsutveckling i Sverige är i princip helt okänd. Flera tecken tyder dock på att det skett en expansion söderut under den senare delen av 1900-talet. Populationsstorleken 2008-2012 uppskattades till 9600-30 000 par. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats och förekommer likaväl i naturskogsbestånd som i områden med en blandning av rena produktionsbestånd och hyggen, så länge lämpliga boträd finns att tillgå. Arten jagar över arealer i storleksordningen 1,5 kvadratkilometer och dess bytesdjur utgörs av gnagare och småfåglar.

För att den ingående arten sparvuggla ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Lämpliga boplatser i träd i form av gamla bohål av större hackspett eller tretåig hackspett eller i holkar.
- God tillgång på lämplig föda i form av smågnagare och småfåglar.

Bevarandemål

Arten sparvuggla ska regelbundet förekomma inom området. Det ska finnas tillgång till lämpliga häckningsplatser, bohål i träd, i en naturskogsartad miljö med god tillgång på föda.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Brist på hålträd är den mest begränsande faktorn.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Sparvugglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av sparvuggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av sparvuggla.
- Sparvugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Sparvugglan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

- Riktad insats i syfte att utröna om sparvuggla finns i området behöver göras.

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för sparvuggla bedöms finnas i området. Avsaknad av fynd kan antingen bero på att den inte förekommer i området eller att observationer av arten inte har rapporterats. Innan detta är klarlagt bedöms bevarandetillståndet som oklart.

A223 - Pärflugla, *Aegolius funereus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Pärfluglan häckar i samtliga svenska län, dock inte på Öland i Kalmar län. Beståndet är som starkast i större sammanhängande barrskogsområden och förekomsterna längs kusterna och på de stora slättområdena i södra och mellersta Sverige är svaga. Tätheterna avtar i det inre av Norrland, förmodligen främst p.g.a. klimatiska orsaker. Pärfluglan häckar med de största tätheterna i tät granskog men frekvent även i blandskogar innehållande tall, björk och asp. I områden med dålig tillgång på lämpliga bohål accepterar den även ren tallskog. Beståndet i Sverige har minskat med upp till 40 % de senaste 30 åren, men under de senaste 15 åren (tre generationer) har minskningstakten troligen planat ut. Populationsstorleken 2008-2012 uppskattades till 17 000-91 000 par. Bra bohål är en bristvara och hannarna försöker därför stanna året runt i häckningsreviret. Ofta påträffas arten i gränsområden till hyggen och inägor samt kring större myrar, förmodligen därför att bytestillgången är högre i dessa marker än centralt inne i den täta skogen. Pärflugglans föda består av olika smågnagare och småfåglar. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter. Arten jagar över arealer i storleksordningen 3-10 kvadratkilometer. Pärfluglan är huvudsakligen stannfågel, men vissa år äger flyttningsrörelser rum under hösten.

I Natura 2000-området Hovfjället har inte några observationer av arten gjorts de senaste 25 åren.

För att den ingående arten pärluggla ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av trädhåligheter, helst i hål gjorda av spillkråka. Brist på naturliga boplatser kan kompenseras med holkar.
- God tillgång på lämplig föda i form av smågnagare och småfåglar.

Bevarandemål

Arten pärluggla ska förekomma inom området. Det ska finnas tillgång till lämpliga häckningsplatser, bohål i träd, i en naturskogsartad miljö med närhet till öppnare marker för jakt när gnagartillgången är tillräckligt stor för artens reproduktion.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Det moderna skogsbruket är det absolut största hotet. Som andra hålhäckande arter är pärlugglan beroende av god tillgång på trädhåligheter, något som är vanligt i naturskogsbestånd men ytterligt sällsynt i dagens hårt brukade skog.
- Försämrade tillgång på byte i skogs- och mellanbygderna till följd av upphörande jordbruk och minskade arealer öppen mark.
- Slaguggla och pärluggla verkar inte kunna samsas särskilt bra i samma område, vilket måste beaktas om holkar för slaguggla sätts upp. Slagugglan prederar förmodligen på pärlugglan.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Pärfluglan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

- I rådets förordning (EG) nr 338/97 regleras import och export samt försäljning av levande och döda exemplar av pärluggla. Sådan import och export samt försäljning får endast ske efter tillstånd från Jordbruksverket.
- Artskyddsförordningen förbjuder förvaring av levande exemplar av pärluggla.
- Pärlugglan tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.
- Pärlugglan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Pärluggla har inte förekommit i området de senaste 25 åren. Någon riktad inventering har dock inte gjorts i området. Att arten inte har observerats i området skulle exempelvis kunna bero på slump, att delar av området är mindre frekvent besökta eller att arten inte har rapporterats. Tills det finns aktuell information om artens förekomst i området med dess närområde bedöms bevarandetillståndet som oklart. Det finns behov av inventering för att klargöra bevarandetillståndet.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråkan häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt i Norrlands inland. Arten är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur. Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100-1 000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden. Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 18 000-32 000 par. En minskning av populationen har skett med ca 25 % under de senaste 15 åren. Resultat baserat på standardrutter i Värmland 2002-2013 visar också en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet.

I nära anslutning till Natura 2000-området Hovfjället, inom Naturreservatet Hovfjället rapporterades en flygande individ av spillkråka i februari 2009. Sedan dess finns endast en rapport från februari om en flygande individ vid Överbryn, öster om Natura 2000-området.

För att den ingående arten spillkråka ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror (speciellt hästmyror i rotrötad gran).
- Lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller bok med en stamdiameter i brösthöjd som överstiger 30 cm för asp och 40 cm för tall.

Bevarandemål

Spillkråka ska förekomma i området. Det ska finnas lämpliga födosöks- och häckningsmiljöer i form av äldre barr- och blandskogar med inslag av grövre asp och tall med god tillgång av insekter (bl.a. myror).

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Det moderna skogsbruket, vilket lett till minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i främst södra och mellersta Sverige.
- Brist på lämpliga boträd på grund av en lägre medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter.
- Stubbrytning minskar förekomsten av hästmyror som är huvudfödokällan.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Spillkråkan är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av spillkråka, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Spillkråkan är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Spillkråka rapporterades i anslutning till Natura 2000-området senast 2009. Rapporten från 2013 vid Överbyn tyder på att arten förekommer i trakten. Att det inte finns fler rapporter för arten i området skulle exempelvis kunna bero på slump, att delar av området är mindre frekvent besökt eller att arten inte har rapporterats. Till dess att mer aktuella uppgifter om artens förekomst i Natura 2000-området finns tillgängliga bedöms bevarandetillståndet som oklart. Det finns behov av inventering för att klargöra bevarandetillståndet.

A241 - Tretåig hackspett, *Picoides tridactylus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Några noteringar av tretåig hackspett i Natura 2000-området Hovfjället de senaste 25 åren finns inte i de databaser som idag finns för rapportering. Några observationer från områdets närmaste omgivning föreligger inte heller.

Sydgränsen för den tretåiga hackspetten i Sverige ligger i Dalsland, norra Västergötland och norra Östergötland. I området upp till det huvudsakliga utbredningsområdet, som sträcker sig från mellersta Värmland, Dalarna och Gästrikland norrut till finska gränsen, har arten dock en oregelbunden och sällsynt förekomst. Från att tidigare ha varit en allmän till tämligen allmän häckfågel i Sverige har arten på många håll minskat kraftigt, eller helt försvunnit under senare hälften av 1900-talet. Populationsstorleken 2008-2012 uppskattades till 6 200-13 000 par.

Den tretåiga hackspetten förekommer huvudsakligen i olikåldrig naturgranskog med kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd och högstubbar och ofta i sumpskogar. Den kan även förekomma i flera andra skogstyper bara kraven på rik födotillgång i form av vedlevande insekter är tillgodosedda (t.ex. brandfält och äldre alstrandskog). Arten är en stannfågel som dock kan röra sig lite längre sträckor vintertid och är mer rörlig än många andra hackspettar eftersom den är specialist på barkborrar och dess variationer i förekomst. Häckningsreviret är i storleksordningen 25-100 ha.

Den tretåiga hackspetten är rödlistad inom kategorin Nära hotad (NT).

För att den ingående arten tretåig hackspett ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Förekomst av naturskogsmiljöer bestående av olikåldriga bestånd med hög andel döda och döende träd, vindfällen, kontinuerlig förekomst av barkborreangripna träd, brandfält, sumpskogar med hög självgallring etc.

Bevarandemål

Tretåig hackspett ska förekomma i området. Det ska finnas lämpliga födosöks- och häckningsmiljöer i form av olikåldrig naturskog med stort inslag av döda eller döende träd med god tillgång på vedlevande insekter.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Det moderna intensiva skogsbruket som lett till en kraftig minskning av arealen opåverkad skog och därmed en minskning av den samlade förekomsten av död ved i skogen. Även omfattande dikning av sumpskogar har lett till en minskning av det totala livsutrymmet för arten.
- Fragmentering av lämpliga häckningsmiljöer, såväl på beståndsnivå som på landskapsnivå, som bidrar till att splittra beståndet.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Tretåig hackspett är fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna,

särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda exemplar av tretåig hackspett, samt förvaring av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).
- Tretåig hackspett är upptagen i Bilaga II (strängt skyddade djurarter) i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder:

- Riktad insats i syfte att utröna om tretåig hackspett finns i området behöver göras.

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Lämplig livsmiljö för tretåig hackspett bedöms finnas i området. Avsaknad av fynd kan antingen bero på att den inte förekommer i området eller att observationer av arten inte har rapporterats. Innan detta är klarlagt bedöms bevarandetillståndet som oklart.

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Några noteringar av törnskata i Natura 2000-området Hovfjället de senaste 25 åren finns inte i de databaser som idag finns för rapportering. Några observationer från områdets närmaste omgivning föreligger inte heller.

Törnskatan häckar i skogsbryn, på hyggen samt i öppna busk- och snårmarker. Den förekommer i södra och mellersta Sverige samt i Norrlands kustland, norrut till Norrbotten. Beståndet har nästan halverats de senaste 30 åren, men har varit stabilt de senaste 10 åren. Resultat baserat på standardrutten i Värmland 2002-2013 visar också en minskande trend med avseende på populationens storlek i länet. Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 29 000-58 000 par. Framförallt har intensifieringen av jordbruket (t.ex. borttagandet av buskrika kantzoner och diken) och igenväxning av buskrika betesmarker gjort att arealen lämplig häckningsbiotop minskat. Troligen har törnskatans kolonisering av hyggen kompenserat för förlusten av betesmarker i jordbrukslandskapet. Från Värmland/Dalarna och norrut är hyggen den viktigaste biotopen. Törnskatan är en flyttfågel och övervintrar i tropiska östra och södra Afrika.

Bevarandemål

Betydelsen av artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå (s.k. D-förekomst). Detta medför att några bevarandemål inte har satts för arten.

Negativ påverkan

Beskrivs ej på grund av D-förekomst.

Bevarandeåtgärder

Utgår beroende på D-förekomst.

Bevarandetillstånd

Eftersom artens förekomst i området har bedömts som obetydlig på biogeografisk nivå innebär det även att någon bedömning av bevarandetillstånd inte har gjorts för arten.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Några noteringar av skogshönsfågeln orre i Natura 2000-området Hovfjället under senare tid finns inte i de databaser som idag finns för rapportering. Det föreligger dock en notering om en spelande individ våren 2015 strax utanför Natura 2000-området samt rapporter gällande några äldre fynd av enstaka individer men det är osäkert om samtliga dessa sistnämnda gäller fåglar som observerats inom området.

Orren häckar på hedar, mossar och i skogsmark samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder i hela landet utom på Öland. Arten har minskat kraftigt i Sverige de senaste 30 åren (48-65 %), men ökat de senaste 10 åren (4-38 %). Populationen har dock varit relativt stabil de senaste 15 åren (tre generationer). Resultat baserat på standarddrutter i Värmland 2002-2013 visar inte någon trend med avseende på populationens storlek i länet.

Populationsstorleken i Sverige 2008-2012 uppskattades till 129 000-222 000 par. Under sommarhalvåret är födan varierad, där vegetabilier dominerar (bl.a. blåbärsblom är en viktig komponent), medan björkknoppar är den viktigaste födan under vinterhalvåret. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 25-75 kvadratkilometer.

För att den ingående arten orre ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Tillgång på häckningsmiljöer såsom mossar och tidiga successionsstadier efter skogsbränder.
- God tillgång på insekter är mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.
- God tillgång på björkknoppar under vinterhalvåret.

Bevarandemål

Orre ska regelbundet förekomma inom området. Det ska finnas spelplatser och lämpliga häckningsmiljöer med god tillgång på insekter.

Negativ påverkan

Faktorer som utgör eller kan utgöra hot mot arten:

- Minskad förekomst av lämpliga miljöer såsom stora öppna mossar.
- Ökad täthet i skogen genom upphört skogsbete och genom att småjordbruken i skogsbygderna läggs ned.
- Det betydligt mindre skapandet av stora brandfält med efterföljande lövuppslag från naturliga bränder genom att dessa som regel släcks direkt.
- Skogsbrukets inriktning mot ensartade produktionsbarrskogar istället för lövrika, luckiga och flerskiktade skogar minskar födounderlaget, t.ex. björkknoppar vintertid.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk 2017:

- Orren får jagas på de tider som anges i bilaga 1 till jaktförordningen (1987:905). Övriga tider på året är den fredad (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också dess ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Artskyddsförordningen förbjuder import, export och försäljning av levande och döda

exemplar av orre som är olagligt fångade eller olagligt dödade i Sverige. Där förbjuds också förvaringen av levande exemplar. (Vissa undantagsregler finns angivna i artskyddsförordningen).

- Orren är upptagen i Bilaga III i Bernkonventionen (konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö).

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Området bedöms erbjuda lämplig livsmiljö för orre. Frånvaron av rapporter av arten inom Natura 2000-området under senare tid kan bero på att den inte längre förekommer i detta område eller att observationer inte har rapporterats. Med dagens kunskap bedöms bevarandetillståndet som oklart.

Utvecklingsmark

I Natura 2000-området finns ca 73 ha utvecklingsmark med målnaturtypen 9010 taiga. Se även under naturtypen.

Dokumentation

- ArtDatabanken SLU. Artfakta. (<http://artfakta.artdatabanken.se>)
- ArtDatabanken. 2014. Sammanställning av populationsuppgifter för fåglar från artikel 12-rapporteringen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Opublicerat material.
- Artportalen. ArtDatabanken SLU, Uppsala. Artuppgifter, sökning 2017-10. (<http://www.artportalen.se>)
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1969. Bildande av naturreservat på Hovfjället i Torsby kommun. Beslut 1969-11-07.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1978. Föreskrift enligt 10 § NVL gällande naturreservatet Hovfjället. Beslut 1978-05-22.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1983. Bestämmelser och skötselplan för Naturreservatet Hovfjället. Beslut 1983-02-14.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1990. Tillägg och ändringar av reservatsföreskrifter för Naturreservatet Hovfjället. Beslut 1990-09-18.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området Hovfjället. Fastställd 2006-03-15.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2009. Ändrade föreskrifter för naturreservatet Hovfjället. Beslut 2009-02-09.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2009. Ändrade föreskrifter för del av naturreservatet Hovfjället. Beslut 2009-10-05.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Basinventering 2005-2009 inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerad.
- Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Natura-2000/.

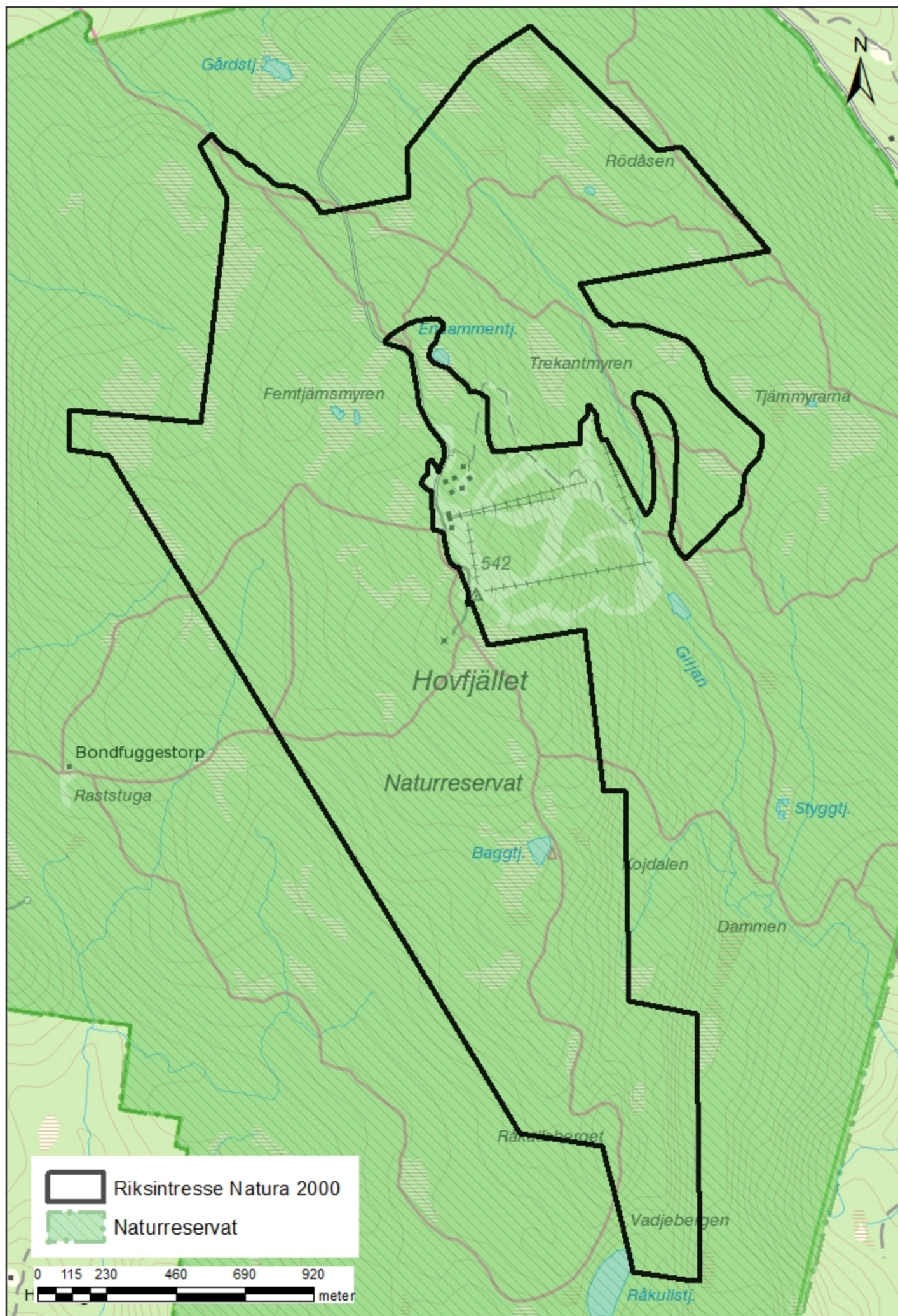
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets utbredning
3. Naturtypskarta

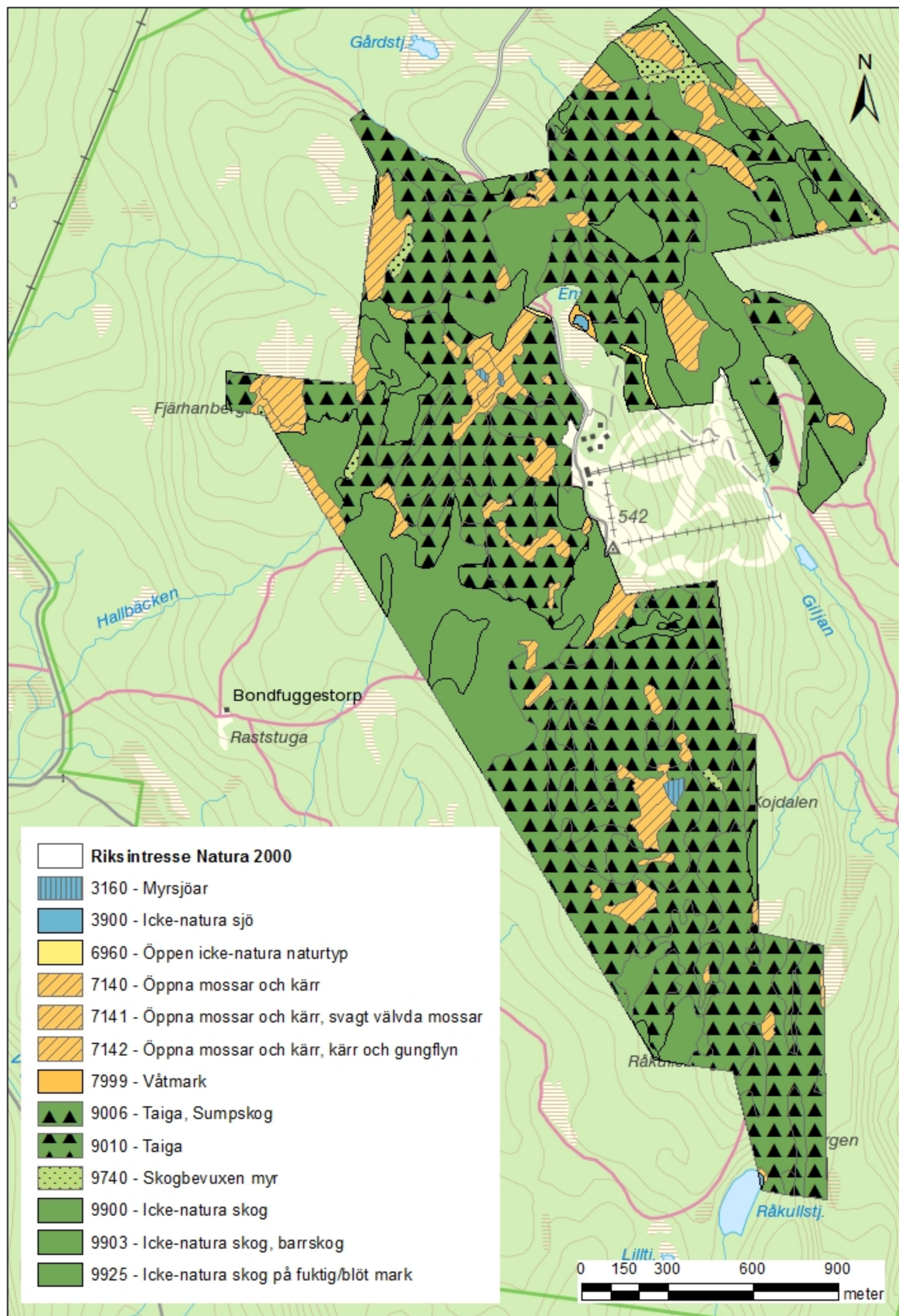
Bilaga 1. Översiktskarta med markering för Natura 2000-området Hovfjället

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Hovfjället

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland